

Abstracts keynotes

Vrijdag 10 november 2017

09:45 - 10:30

Keynotelezing Patricia van Oppen

Het ontbrekende netwerk tussen de klinische praktijk, het onderzoeksveld en de psychologenopleidingen

Uit veel onderzoek blijkt dat psychotherapie, en met name cognitieve gedragstherapie, een effectieve behandelmethodede is voor het verminderen van psychische klachten en problemen. Een groot aantal onderzoeken heeft de effectiviteit van verschillende psychotherapeutische behandelingen voor psychische problemen aangetoond, zoals angst, depressie, psychose en posttraumatische stressstoornis.

Echter, in de klinische praktijk blijkt dat slechts een klein aantal therapeuten deze evidence-based behandelingen daadwerkelijk uitvoert. Ofschoon er weliswaar enige samenwerking bestaat tussen de onderzoekswereld en de klinische wereld, lijken het nogal op zichzelf staande werelden te zijn. De basis van een wetenschappelijke houding wordt gelegd op de universiteit en zou voortgezet moeten worden binnen de verschillende opleidingstrajecten van behandelaren. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan de verwetenschappelijking van BIG- opleidingen door een intensieve samenwerking tussen opleidingsinstituten en klinische onderzoeksafdelingen van universiteiten.

De komende jaren is het verstandig om te investeren in het verstevigen van deze netwerken. Tijdens de opleiding van bijvoorbeeld psychotherapeuten zou het aanleren van effectief gebleken psychotherapeutische behandelingen voor specifieke stoornissen centraal moeten staan, in plaats van de psychotherapiestromingen.

Daarnaast zal er vanuit de klinische onderzoeksafdelingen meer waardering moeten komen voor implementatie van effectief gebleken behandelingen in de klinische praktijk. Daar uit onderzoek blijkt dat de klinische praktijk zich meer laat beïnvloeden door anekdotische vertellingen dan door wetenschappelijke artikelen, is het van belang dat wetenschappers leren om hun onderzoeksresultaten anders gaan presenteren dan dat zij tot nu toe gewend zijn. Deze lezing zal proberen dit ook te demonstreren.

Vrijdag 10 november 2017

16:30 - 17:30

Keynotelezing Denny Borsboom

Netwerkbenaderingen van psychopathologie

Veel onderzoek is gebaseerd op de aanname dat 'symptomen' (bijvoorbeeld slapeloosheid en concentratieproblemen) van mentale stoornissen (bijvoorbeeld depressie) opgevat kunnen worden als metingen van een latent construct. Symptomen worden dan 'geteld' in groepjes die zijn ontleend aan een consensus van psychiaters en psychologen, en deze totaalscores fungeren als metingen van allerlei stoornissen die de kapstok vormen voor onderzoek naar therapie-effecten, genetica, neurowetenschap, etc. Dit onderzoeksprogramma heeft nog niet tot grote doorbraken geleid in ons begrip van mentale stoornissen. Netwerktheorie biedt een alternatieve benadering, waarin stoornissen niet opgevoerd worden als latente oorzaken van symptomen. In plaats daarvan zijn symptomen eigenstandige causale entiteiten, die via allerlei processen direct met elkaar verbonden zijn. Die causale relaties tussen symptomen vormen een netwerk, waarin problemen tot andere problemen leiden. Vaak gaat dat via zeer alledaagse routes. Bijvoorbeeld: wie niet slaapt (een symptoom van depressie), die wordt moe (een ander symptoom van depressie), kan zich niet concentreren (weer een ander symptoom van depressie). Stoornissen ontstaan in dit perspectief door sterk verbonden symptoomnetwerken. In ons onderzoeksprogramma brengen we zulke netwerken in kaart. Dit leidt tot allerlei interessante nieuwe perspectieven op oorzaken, verloop, en behandeling van stoornissen, waarvan ik in deze lezing een overzicht zal bieden.